

Etusivu>Perhe- ja perintöoikeudelliset asiat>Elatusapu

Elatusapu

Slovenia

1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?

Elatusvelvollisuus on perheoikeudellinen instituutio. Se perustuu yhteen perheoikeuden olennaisimmista periaatteista: perheen sisäiseen yhteisvastuuseen ja perheenjäsenen keskinäiseen avunantoon. Elatusapu maksetaan yleensä vapaaehtoisesti perheenjäsenen henkilökohtaisten siteiden vuoksi, mutta elatusavun määrä voidaan myös vahvistaa tuomioistuimessa.

Sloveniassa elatusavun (*preživnina*) käsite kattaa (entisten) puolisoiden, lasten ja vanhempien elatuksen (*preživljanje*). Se sisältää huolenpidon ja elatuksen sekä kattaa myös tuomioistuimen vahvistaman tietyn määräisen elatusavun. Näin ollen siihen sisältyvät kaikki henkilön lainmukaiset velvollisuudet lastensa tai puolisonsa elatarpeiden täyttämiseksi. Elatusavun käsitettä voidaan soveltaa myös sellaisten vanhempien elatukseen, joilla ei ole tarpeeksi varoja omasta elatuksestaan huolehtimiseksi, jolloin elatusvelvollisuus on heidän lapsillaan. Elatusapu voi viitata myös elatusavun rahamäärään.

Vanhemmat ovat velvollisia huolehtimaan **lastensa** elatuksesta (perhelain (*Družinski zakonik*) 183 §).

Täysi-ikäisten lasten on elätettävä **vanhempiaan**, jos näillä ei ole eivätkä nämä voi saada tarpeeksi varoja elämiseen, mutta vain yhtä kauan kuin vanhemmat ovat elättäneet heitä. Täysi-ikäisten lasten ei tarvitse elättää vanhempaa, joka perusteettomasti on laiminlyönyt velvollisuutensa elättää lasta (perhelain 185 §).

Henkilön on huolehdittava avio- tai avopuolisonsa lapsen elatuksesta, jos lapsi asuu hänen kanssaan; elatusvelvollisuutta ei ole silloin, kun avio- tai avopuoliso tai lapsen toinen vanhempi kykenee vastaamaan lapsen elatuksesta.

Tämä velvollisuus lakkaa, kun avio- tai avioliitto lapsen äidin tai isän kanssa päättyy, paitsi jos liitto päättyy lapsen äidin tai isän kuoleman. Viimeksi mainitussa tapauksessa jälkeen elävä avio- tai avopuoliso on velvollinen elättämään kuolleen avio- tai avopuolisonsa lasta ainoastaan, jos hän asui samassa taloudessa lapsen kanssa avio- tai avioliiton päättyessä (perhelain 187 §).

Aviopuoliso, jolla ei ole toimeentuloa ja joka on työttömänä ilman omaa syytään, voi vaatia elatusta puolisoltaan, jos tämä kykenee täyttämään elatusvelvollisuuden (perhelain 62 §).

Puoliso, jolla ei ole omia tuloja eikä toimeentuloa ja joka on työttömänä ilman omaa syytään, voi vaatia toiselta puolisolta elatusta avioeromenettelyssä tai erillisellä kanteella vuoden kuluessa siitä, kun avioero sai lainvoiman (perhelain 100 §).

2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?

Vanhemmilla on velvollisuus elättää lapsiaan näiden **täysi-ikäisyyteen** asti niin, että he kykijensä mukaan tarjoavat lapsen kehityksen edellyttämät elinolosuhteet.

Vanhemmilla on myös velvollisuus elättää keskiasteen koulutuksessa olevaa lasta tämän tultua täysi-ikäiseksi, jos hän opiskelee säännöllisesti, ei ole ansiotyössä eikä ole ilmoittautunut työttömäksi. Elatusvelvollisuus on voimassa siihen asti, kunnes ensimmäiset keskiasteen opinnot on suoritettu tai kun korkein keskiasteen koulutusta koskevien säännösten mukainen yleinen tai ammatillinen koulutus on suoritettu. Elatusvelvollisuus päättyy, kun lapsi täyttää 26 vuotta.

Vanhemmilla on velvollisuus elättää keskiasteen ammatilliseen koulutukseen ilmoittautunutta lasta, jos hän opiskelee säännöllisesti, ei ole ansiotyössä eikä ole ilmoittautunut työttömäksi, siihen asti, kunnes ensimmäiset keskiasteen ammatilliset opinnot on suoritettu keskiasteen ammatillista koulutusta koskevien säännösten mukaisesti.

Vanhemmilla on velvollisuus elättää korkea-asteen koulutukseen ilmoittautunutta lasta, jos hän opiskelee säännöllisesti, ei ole ansiotyössä eikä ole ilmoittautunut työttömäksi, siihen asti, kunnes ensimmäinen alempi korkeakoulutuskinto tai maisteriohjelma tai integroitu maisteriohjelma on suoritettu korkea-asteen koulutusta koskevien säännösten mukaisesti. Jos lapsen opinto-ohjelma kestää yli neljä vuotta, elatusvelvollisuutta pidennetään sen verran kuin opinto-ohjelma ylittää tämän neljän vuoden määräajan.

Elatusvelvollisuus päättyy, kun lapsi **täyttää 26 vuotta**.

Vanhemmilla on velvollisuus elättää avioliitossa tai avioliitossa elävää lastaan ainoastaan, jos lapsen avio- tai avopuoliso ei kykene häntä elättämään. Jos vanhemmat eivät elätä lasta kotitaloudessaan, heidän on maksettava kuukausittainen lapsen elatusapumaksu (perhelain 183 §).

3 Pitääkö minun kääntyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?

Alaikäisten lasten osalta perhelaissa säädetään, että vanhempien, jotka eivät asu yhdessä tai jotka aikovat erota, ja yhdessä asuvien vanhempien on sovittava yhteisten lastensa elatuksesta. Jos vanhemmat eivät pääse asiasta sopimukseen, sosiaaliviranomaiset (*center za socialno delo*) auttavat heitä tässä. Vanhemmat voivat myös pyytää sovittelua. Jos vanhemmat eivät pääse sopimukseen yhteisten lastensa elatuksesta, tuomioistuin ratkaisee asian (perhelain 140 §).

Menettely, jolla päätetään lapsen elatuksesta, aloitetaan jommankumman tai molempien vanhempien, lapsen huoltajan, toimiansa merkityksen ja oikeudelliset seuraukset ymmärtävän 15 vuotta täyttäneen lapsen tai sosiaaliviranomaisten pyynnöstä (riidattomiin asioihin sovellettavasta menettelystä annetun lain (*Zakon o nepravdnem postopku*) 102 §). Jos vanhemmat sopivat lapsen elatuksesta, he voivat myös pyytää tuomioistuimessa tehdyn sovinnon allekirjoittamista. Jos tuomioistuin toteaa, että sopimus ei ole lapsen edun mukainen, hakemus hylätään.

Perhelaissa säädetään, että elatusavun saaja ja maksaja voivat tehdä täytäntöönpanokelpoisella notaarin asiakirjalla sopimuksen elatusavusta, jota vanhemmat ovat velvollisia maksamaan aikuiselle lapselle (perhelain 192 §). Tuomioistuin päätöksen tapauksessa riidattomiin asioihin sovellettavasta menettelystä annetussa laissa säädetään, että kyseisen lain mukaista menettelyä lapsen etujen turvaamiseksi sovelletaan täysi-ikäisen lapsen elatusapuun niin kauan kuin perhelain mukainen elatusvelvollisuus on olemassa.

Aviopuolisolla, jolla ei ole toimeentuloa ja joka on työttömänä ilman omaa syytään, on oikeus vaatia elatusta puolisoltaan avioeromenettelyssä sekä erityisellä **kanteella** vuoden kuluessa siitä, kun avioero on saanut lainvoiman (perhelain 100 §).

Ennen avioerokanteen nostamista tai sopimukseen perustuvaa avioeroa koskevan hakemuksen jättämistä puoliset osallistuvat sosiaaliviranomaisten järjestämään ennakkoneuvontaan, paitsi jos heillä ei ole yhteisiä huollettavia lapsia, jompikumpi puolisoista on henkisesti vajaakykyinen, jommankumman puolison asuin- tai olinpaikka ei ole tiedossa tai jompikumpi puolisoista asuu ulkomailla. Jos puoliset toteavat ennakkoneuvonnan aikana, että avioliitto on ainakin toisen heistä kannalta kestävä, sosiaaliviranomaisen virkamies selittää heille sovittelumenettelyn ja sen tarkoituksen. Sosiaaliviranomaiset voivat

puolisoiden suostumuksella noudattaa ennakkoneuvonnassa sovittelumenettelyä. Puolisot voivat myös osallistua muiden toimijoiden tarjoamaan sovitteluprosessiin (perhelain 200 ja 202 §).

Puolisot voivat tehdä sopimuksen elatusavusta avioeron sattuessa joko avioliiton solmimisen yhteydessä, avioliiton aikana tai avioeron yhteydessä laadittavalla täytäntöönpanokelpoisella notaarin asiakirjalla. Tällainen elatusapusopimus, erityisesti elatusapua koskevan oikeuden lakkaamista koskeva sopimus, ei saa vaarantaa lapsen etua (perhelain 101 §).

Jos elatusapua haetaan avioeron tai avioliiton mitätöinnin yhteydessä, kanne katsotaan hakemukseksi riidattomiin asioihin sovellettavassa menettelyssä. Näissä tapauksissa elatusapua määrittäessä sovelletaan riidattomiin asioihin sovellettavasta menettelystä annettua lakia, kuten kyseisen lain 217 §:ssä säädetään. Muussa tapauksessa elatusapua haetaan siviilioikeudellisessa menettelyssä nostettavalla kanteella edellä mainittujen edellytysten täytyessä (perhelain 100 §).

Avioeroasiassa tehtävään hakemukseen (johon sisältyy elatusapupäätös, jos sitä haetaan avioeron tai avioliiton kumoamisen yhteydessä) on riidattomiin asioihin sovellettavasta menettelystä annetun lain mukaan sisällyttävä myös erityinen vaatimus, jonka tuomioistuin ratkaisee. Avioliiton purkamista koskevaan hakemukseen on liitettävä sosiaaliviranomaisten todistus ennakkoneuvontaan osallistumisesta, jos hakijan on perhelain mukaan osallistuttava ennakkoneuvontaan ennen menettelyn aloittamista (riidattomiin asioihin sovellettavasta menettelystä annetun lain 82 §).

Siviilikanteessa on esitettävä pääasiaa koskeva täsmällinen kanteen kohde ja asianosaisten vaatimukset, tosiasiat, joihin kantaja perustaa vaatimuksensa, todisteet, joilla kyseiset tosiasiat on tarkoitus näyttää toteen, ja muut tiedot, jotka on esitettävä kaikissa hakemuksissa (siviiliprosessilain (*Zakon o pravdnem postopku*) 180 §). Hakemusten on oltava ymmärrettäviä, ja niissä on esitettävä kaikki menettelyssä tarvittavat tiedot. Niissä on mainittava erityisesti tuomioistuin, asianosaisten nimet ja pysyvät tai tilapäiset asuinpaikat tai kotipaikat, oikeudellisten edustajien tai asiamiesten nimet, pääasia ja lausuman sisältö. Hakijan on allekirjoitettava hakemus, ellei se ole hakemuksen muodon vuoksi mahdotonta. Hakijan alkuperäisenä allekirjoituksena pidetään omakätistä allekirjoitusta tai sähköistä allekirjoitusta (joka vastaa omakätistä allekirjoitusta). Jos hakija ei osaa kirjoittaa tai ei pysty allekirjoittamaan, hän laittaa hakemukseen sormenjäljen allekirjoituksen sijasta. Jos tuomioistuin epäilee hakemuksen aitoutta, se voi antaa päätöksen, jolla se määrää, että hakemus on toimitettava oikeaksi todistetulla allekirjoituksella varustettuna. Tähän päätökseen ei voi hakea muutosta. Jos hakemus sisältää vaatimuksen, asianosaisten on esitettävä hakemuksessa seikat, joihin se perustuu, ja todisteet, jos sellaisia tarvitaan (siviiliprosessilain 105 §).

Alueellinen tuomioistuin (*okrožno sodišče*) päättää ensimmäisenä oikeusasteena riidattomiin asioihin sovellettavassa menettelyssä vanhempien ja lasten välisestä elatusavusta ja avioeron tai avioliiton mitätöinnin yhteydessä haetusta elatusavusta sekä siviilioikeudellisessa menettelyssä aviopuolisoiden välisestä elatusavusta avioeron tai avioliiton mitätöinnin yhteydessä (riidattomiin asioihin sovellettavasta menettelystä annetun lain 10 §, siviiliprosessilain 32 §).

Riidattomissa siviilioikeudellisissa menettelyissä ja siviiliprosessissa tuomioistuinmaksut maksetaan tuomioistuinlain (*Zakon o sodnih taksah*) mukaisesti. Kun kanne nostetaan, on maksettava **tuomioistuinmaksu**. Tuomioistuimelle on maksettava siinä määräajassa, jonka se asettaa päätöksessään (siviiliprosessilain 105 a §)

4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?

Lapsen **oikeudellinen edustaja** tekee elatusapua koskevan hakemuksen. Vanhemmat edustavat alaikäisiä lapsiaan. Jos lapsi on otettu huostaan, hakemuksen tekee holhooja.

Menettely, jolla päätetään lapsen elatuksesta, aloitetaan jommankumman tai molempien vanhempien, lapsen huoltajan, toimiensa merkityksen ja oikeudelliset seuraukset ymmärtävän 15 vuotta täyttäneen lapsen tai sosiaaliviranomaisten pyynnöstä. Tuomioistuin voi myös aloittaa menettelyn lapsen elatusapua koskevan päätöksen tekemiseksi viran puolesta (riidattomiin asioihin sovellettavasta menettelystä annetun lain 102 §).

Tuomioistuimen on annettava toimiensa merkityksen ja oikeudelliset seuraukset ymmärtävälle 15 vuotta täyttäneelle lapselle mahdollisuus suorittaa prosessitoimia itsenäisenä asianosaisena. Lapsen oikeudellinen edustaja voi suorittaa menettelyssä toimia ainoastaan siihen asti, kun lapsi ilmoittaa suorittavansa tällaiset toimet itse. Alle 15-vuotiaasta lasta tai lasta, joka tuomioistuimen mielestä ei ymmärrä toimiensa merkitystä ja oikeudellisia seurauksia, edustaa oikeudellinen edustaja. Jos lapsen edut ja hänen oikeudellisen edustajansa edut ovat ristiriidassa, tuomioistuin määrää lapselle erityisedustajan (*kolizijski skrbnik*) (riidattomiin asioihin sovellettavasta menettelystä annetun lain 45 §).

5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?

Alueellinen tuomioistuin päättää ensimmäisenä oikeusasteena riidattomiin asioihin sovellettavassa siviilioikeudellisessa menettelyssä vanhempien ja lasten välisestä elatusavusta ja avioeron tai avioliiton mitätöinnin yhteydessä haetusta elatusavusta sekä siviilioikeudellisessa menettelyssä aviopuolisoiden välisestä elatusavusta avioeron tai avioliiton mitätöinnin yhteydessä (riidattomiin asioihin sovellettavasta menettelystä annetun lain 10 §, siviiliprosessilain 32 §).

Yleinen **alueellinen toimivalta** riidattomiin asioihin sovellettavassa siviilioikeudellisessa menettelyssä: Yleinen alueellinen toimivalta kuuluu tuomioistuimelle, jonka alueella henkilöllä, jota vastaan hakemus on jätetty, on pysyvä asuin- tai kotipaikka. Kun tuomioistuin aloittaa menettelyn viran puolesta, yleinen alueellinen toimivalta kuuluu tuomioistuimelle, jonka alueella menettelyn kohteena olevalla henkilöllä on pysyvä asuinpaikka. Jos osallistujalla ei ole pysyvää asuinpaikkaa Sloveniassa, yleinen alueellinen toimivalta määräytyy hänen tilapäisen asuinpaikkansa mukaan. Jos osallistujalla on pysyvän asuinpaikan lisäksi tilapäinen asuinpaikka muualla ja voidaan olettaa, että osallistuja olosuhteet huomioon ottaen asuu tilapäisessä asuinpaikassaan pidemmän aikaa, yleistä alueellista toimivaltaa käyttää myös tuomioistuin, jonka alueella osallistuja tilapäisesti asuu (riidattomiin asioihin sovellettavasta menettelystä annetun lain 11 §).

Erityinen alueellinen toimivalta riidattomiin asioihin sovellettavassa siviilioikeudellisessa menettelyssä: Vanhempien ja lasten välisiä suhteita (myös elatusapupäätöksiä) koskevilla menettelyillä myös sillä tuomioistuimella, jonka alueella lapsella on pysyvä asuinpaikka, on alueellinen toimivalta. Jos lapsella on pysyvän asuinpaikan lisäksi tilapäinen asuinpaikka muualla ja voidaan olettaa, että hän olosuhteet huomioon ottaen asuu tilapäisessä asuinpaikassaan pidemmän aikaa, toimivaltaa käyttää myös tuomioistuin, jonka alueella lapsi tilapäisesti asuu. Jos Slovenian tuomioistuimella on kansainvälisiä tekijöitä sisältävässä elatusapua koskevassa menettelyssä toimivalta sillä perusteella, että hakija on pysyvästi Sloveniassa asuva lapsi, alueellinen toimivalta on sillä tuomioistuimella, jonka alueella hakija asuu pysyvästi (riidattomiin asioihin sovellettavasta siviiliprosessista annetun lain 13 §).

Yleinen alueellinen toimivalta siviilioikeudellisessa menettelyssä: Yleinen alueellinen toimivalta kuuluu tuomioistuimelle, jonka alueella vastaaja pysyvästi asuu. Jos toimivalta kuuluu Slovenian tuomioistuimelle, koska vastaaja asuu tilapäisesti Sloveniassa, yleistä alueellista toimivaltaa käyttää tuomioistuin, jonka alueella vastaaja tilapäisesti asuu. Jos vastaajalla on pysyvän asuinpaikan lisäksi tilapäinen asuinpaikka muualla ja voidaan olettaa, että vastaaja olosuhteet huomioon ottaen asuu tilapäisessä asuinpaikassaan pidemmän aikaa, yleistä alueellista toimivaltaa käyttää myös tuomioistuin, jonka alueella vastaaja tilapäisesti asuu (siviiliprosessilain 47 §).

Erityinen alueellinen toimivalta siviilioikeudellisessa menettelyssä: Yleinen alueellinen toimivalta kuuluu tuomioistuimelle, jonka alueella vastaaja pysyvästi asuu. Jos Slovenian tuomioistuin on toimivaltainen elatusriidassa, koska vastaajalla on Sloveniassa sellaista omaisuutta, jota voitaisiin käyttää elatusavun maksamiseen, alueellista toimivaltaa käyttää tuomioistuin, jonka alueella kantajan omaisuus sijaitsee (siviiliprosessilain 50 §).

6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?

Asianosaiset voivat suorittaa prosessitoimia henkilökohtaisesti tai asiamiehen välityksellä. Alueellisen tuomioistuimen menettelyissä asiamies voi olla ainoastaan asianajaja tai muu henkilö, joka on suorittanut valtion oikeustutkinnon (siviiliprosessilain 86 ja 87 §)

7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?

Kun hakemus jätetään tai kanne nostetaan, on maksettava **tuomioistuinmaksu** (riidattomiin asioihin sovellettavasta menettelystä annetun lain 39 §, siviiliprosessilain 105 a §).

Jos riidan kohteena on ainoastaan oikeus elatusapuun tai yksittäisten elatusapumaksujen periminen, maksettavan tuomioistuinmaksun suuruus perustuu riidan kohteen arvoon, joka saadaan **laskemalla yhteen kolmen kuukauden maksusuoritukset**, ellei elatusapua vaadita lyhyemmältä ajalta (tuomioistuinmaksulain 23 §).

Jos elatusvaateesta päätetään samaan aikaan kuin lapsen huoltajuudesta, maksetaan kiinteä 45 euron tuomioistuinmaksu (tuomioistuinmaksulain maksutariffin otsake 1212).

Menettelyn kuluihin on mahdollista saada oikeusapua. Oikeusavun myöntämisestä päättää alueellisen tuomioistuimen puheenjohtaja (oikeusapulain (*Zakon o brezplačni pravni pomoči*) 2 §).

Vapautusta tuomioistuinmaksuista, maksujen lykkäystä tai niiden maksamista erissä on haettava erikseen siinä tuomioistuimessa, jossa varsinainen menettely hoidetaan (tuomioistuinmaksulain 12 §).

8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?

Elatusavun määrä vahvistetaan ottamalla huomioon hakijan tarpeet sekä elatusvelvollisen taloudellinen tilanne ja ansaintamahdollisuudet. Lapselle maksettavaa elatusapua arvioidessaan tuomioistuin on toimittava lapsen etua ajatellen ja määriteltävä elatusavun määrä sellaiseksi, että sillä varmistetaan lapsen suotuisa fyysinen ja psyykinen kehitys. Elatusavun on katettava lapsen elinkustannukset, jotka aiheutuvat erityisesti asumisesta, ravinnosta, vaatteista, jalkineista, huolenpidosta, kasvatuksesta, koulutuksesta, virkistytymisestä ja muista erityistarpeista (perhelain 189 ja 190 §). Elatusapu määrätään maksettavaksi kuukausittain etukäteen, ja sitä voi vaatia suoritettavaksi elatusapukanteen tai -hakemuksen jättöajankohdasta alkaen (perhelain 196 §).

Elatusavun saajan tai elatusvelvollisen pyynnöstä tai hakemuksesta tuomioistuin voi korottaa tai alentaa elatusavun määrää taikka poistaa sen kokonaan täytäntöönpanomääräyksellä, jos elatusavun määrittämisen perusteena ollut elatusavun saajan tarve tai elatusvelvollisen elatuskyky on muuttunut. Jos vanhemmat sopivat lapsen täytäntöönpanomääräyksellä asetetun elatusavun määrän korottamisesta tai alentamisesta, he voivat pyytää tuomioistuimessa tehdyn sovinnon allekirjoittamista. Jos tuomioistuin toteaa, että sopimus ei ole lapsen edun mukainen, hakemus hylätään. Elatusavun saaja ja elatusvelvollinen voivat sopia vanhempien täysi-ikäiselle lapselle tai täysi-ikäisen lapsen vanhemmille maksaman elatusavun määrän korottamisesta, alentamisesta tai poistamisesta täytäntöönpanokelpoisella notaarin asiakirjalla (perhelain 197 §).

Täytäntöönpanomääräyksellä asetettua elatusapua tarkistetaan kerran vuodessa Slovenian kuluttajahintaindeksin perusteella. Tarkistus tehdään tammikuussa sillä perusteella, kuinka paljon kuluttajahinnat ovat kumulatiivisesti nousseet siitä kuukaudesta, jona elatusavusta päätettiin tai jona sitä viimeksi tarkistettiin. Perheasioista vastaava ministeri julkaisee elatusavun tarkistuksen määrän Slovenian virallisessa lehdessä (*Uradni list Republike Slovenije*). Sosiaaliviranomaiset ilmoittavat kirjallisesti elatusavun saajalle ja elatusvelvolliselle tarkistuksesta ja uudesta elatusavun määrästä. Sosiaaliviranomaisten ilmoitus ja tuomioistuimessa tehty sovinto, lainvoimainen tuomio tai täytäntöönpanokelpoinen notaarin asiakirja muodostavat yhdessä täytäntöönpanomääräyksen.

Jos elatusavun saaja ei 18 vuotta täytettyään opiskele säännöllisesti sinä vuonna, jona elatusapua tarkistetaan, sosiaaliviranomaisten ei tarvitse ilmoittaa tarkistuksesta kirjallisesti elatusavun saajalle ja elatusvelvolliselle. Täytettyään 18 vuotta elatusavun saajan on toimitettava opiskelutodistus sosiaaliviranomaisille 30 päivän kuluessa oppilaan tai opiskelijan aseman saamisesta tai ilmoitettava sosiaaliviranomaisille, missä hän opiskelee säännöllisesti. Jos elatusavun saaja ei toimi edellä kuvatulla tavalla, sosiaaliviranomaiset eivät kyseisenä vuonna tarkista elatusavun määrää. Lapsen tultua täysi-ikäiseksi elatusvelvollinen voi tarkistaa sosiaaliviranomaisilta, onko lapsella oppilaan tai opiskelijan asema. Jos elatusavun saajalla ei ole oppilaan tai opiskelijan asemaa, elatusvelvollisen ei tarvitse maksaa elatusapua riippumatta siitä, onko elatusavun määrän tarkistamisesta ilmoitettu ennen oppilaan tai opiskelijan aseman menettämistä (perhelain 198 §).

9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?

Alaikäisen lapsen elatusapu maksetaan yleensä lapsen oikeudellisen edustajan pankkitilille. Täysi-ikäisen henkilön elatusapu maksetaan hänen pankkitililleen. Tuomioistuin päättää, miten ja kenelle elatusapu maksetaan.

10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?

Jos elatusvelvollinen ei **vapaaehtoisesti täytä velvollisuuttaan maksaa elatusapua** täytäntöönpanomääräyksen mukaisesti (tuomio, tuomioistuimen päätös, täytäntöönpanokelpoinen notaarin asiakirja ja ilmoitus elatusavun tarkistamisesta), **elatusavun saaja voi jättää tuomioistuimeen täytäntöönpanohakemuksen** päätösten täytäntöönpanoa ja turvaamistoimia koskevan lain (*Zakon o izvršbi in zavarovanju*) mukaisesti, jotta velvollisuus tulisi täytetyksi.

11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suoja koskevista säännöistä sekä määrärajoista tai vanhentumisajoista.

Tätä koskevat tiedot ovat saatavilla Euroopan oikeusportaallissa: **Tuomion täytäntöönpanomenettelyt**

12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?

Elatusavun saamista tai järjestämistä koskevissa menettelyissä alustavia tietoja saa mistä tahansa sosiaalitoimistosta.

Asiallinen toimivalta päättää elatusavusta on alueellisilla tuomioistuimilla (*okrožna sodišče*). Asianosainen voi hakea oikeusapua, joka voi tarkoittaa sitä, että asianosainen saa asianajajan edustajakseen tuomioistuimessa tai vapautuksen oikeudenkäyntikuluista.

Jos elatusvelvollinen ei maksa elatusapua, voi alaikäisen oikeudellinen edustaja tai täysi-ikäinen elatusavun saaja itse tehdä perintähakemuksen toimivaltaiselle paikallistuomioistuimelle (*okrajno sodišče*). Perintähakemuslomakkeen täyttämiseen voi pyytää apua sosiaaliviranomaisilta, paikallistuomioistuimelta, asianajajalta tai Slovenian julkisesta apuraha-, kehitys-, työkyvyttömyys- ja elatusapurahastosta (*Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije*).

Slovenian korkein oikeus (*Vrhovno sodišče*) on julkaissut *Sodnikov informator* lehdessä tarkistetut lomakkeet elatusapuhakemusten tekemiseksi sekä ohjeet niiden täyttämiseksi. Niistä on apua perintähakemuksen tekemisessä, ja ne ovat saatavilla työ-, perhe- ja sosiaalasioista sekä tasavertaisista mahdollisuuksista vastaavan ministeriön (*Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti*) verkkosivustolla:

<https://www.gov.si/teme/zaupanje-otroka-v-varstvo-in-vzgojo-dolocitev-stikov-in-prezivnine/>

13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?

Jos elatusvelvollinen ei maksa elatusapua, alaikäisen oikeudellinen edustaja voi hakea alaikäisen lapsen puolesta Slovenian julkiselta apuraha-, kehitys-, työkyvyttömyys- ja elatusapurahastolta, mutta vasta sen jälkeen, kun on olemassa lainvoimainen ja täytäntöönpanokelpoinen tuomioistuimen päätös tai tuomioistuimessa tehty sovinto, jossa määrätään elatusavusta. Edellytyksenä on myös, että oikeudellinen edustaja on itse yrittänyt periä elatusapua tuloksetta tai jättänyt täydellisen hakemuksen elatusavun perimiseksi ulkomailta.

Korvaavaan elatusapuun on oikeutettu alle 18-vuotias lapsi, joka on

Slovenian kansalainen ja asuu pysyvästi Sloveniassa;

Sloveniassa pysyvästi asuva ulkomaalainen, johon sovelletaan kahdenkeskistä kansainvälistä sopimusta tai muuta vastavuoroista järjestelyä.

14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:

14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Kyllä. Elatusapumaksujen perimisessä toisesta jäsenvaltiosta voi auttaa Slovenian julkinen apuraha-, kehitys-, työkyvyttömyys- ja elatusapurahasto (*Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije*), joka on nimetty keskusviranomaiseksi toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevista asioissa 18 päivänä joulukuuta 2008 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 mukaisten velvoitteiden hoitamisessa. Julkinen apuraha-, kehitys-, työkyvyttömyys- ja elatusapurahasto on nimetty myös lasten ja muiden perheenjäsenten elatusavun kansainvälisestä perinnästä tehdyssä (Haagin) yleissopimuksessa tarkoitetuksi keskusviranomaiseksi ja elatusavun perimisestä ulkomailla tehdyssä YK:n yleissopimuksessa tarkoitetuksi välittäväksi ja vastaanottavaksi elimeksi.

14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?

Yhteystiedot:

Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije (julkinen apuraha-, kehitys-, työkyvyttömyys- ja elatusapurahasto)

Dunajska cesta 20

1000 Ljubljana Slovenia

Puhelin: +386 1 4720 990

Faksi: +386 1 4345 899

Sähköposti: jpsklad@jps-rs.si

Verkkosivusto: <http://www.jpi-sklad.si/>

15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:

15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Ei. Neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 55 artiklan mukaan elatussaatavien perintää koskeva hakemus toimitetaan sen jäsenvaltion keskusviranomaisen välityksellä, jossa hakija asuu. Se toimittaa hakemuksen Slovenian keskusviranomaiselle eli Slovenian julkiselle apuraha-, kehitys-, työkyvyttömyys- ja elatusapurahastolle (*Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije*).

15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?

Asetuksessa ei säädetä suorasta yhteydestä ulkomailla asuvan hakijan ja keskusviranomaisena toimivan Slovenian julkisen apuraha-, kehitys-, työkyvyttömyys- ja elatusapurahaston välillä.

Yhteydenpito tapahtuu sen jäsenvaltion keskusviranomaisen välityksellä, jossa hakija asuu. Hakijan asuinjäsenvaltion keskusviranomaisen on annettava hakijalle kaikki tarpeellinen apu, jotta tämä voi esittää asianmukaisen ja täydellisen hakemuksen elatusavun perimiseksi Sloveniassa. Hakijan asuinjäsenvaltion keskusviranomaisen toimittaa hakemuksen tarvittavine asiakirjoineen ja todistuksineen Slovenian julkiselle apuraha-, kehitys-, työkyvyttömyys- ja elatusapurahastolle, joka keskusviranomaisena tarkistaa asiakirjat, pyytää tarvittaessa korjauksia tai täydennyksiä ja tämän jälkeen edustaa hakijaa elatusavun perintämenettelyssä tuomioistuimissa ja muissa Slovenian viranomaisissa.

16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?

Kyllä.

17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?

18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?

Menettelyn kuluihin on mahdollista saada oikeusapua. Oikeusavun myöntämisestä päättää alueellisen tuomioistuimen puheenjohtaja (oikeusapulain 2 §). Oikeusapua voidaan myöntää oikeudelliseen neuvontaan, oikeusavustajan käyttöön ja muihin laissa määriteltyihin oikeudellisiin palveluihin, kaikenlaisiin oikeussuojakeinoihin kaikissa Slovenian yleisissä tuomioistuimissa ja erityistuomioistuimissa, Slovenian perustuslakituomioistuimissa (*Ustavno sodišče*) ja kaikissa niissä Slovenian elimissä, laitoksissa ja viranomaisissa, joilla on toimivalta vahvistaa sovinto riita-asiassa tuomioistuimen ulkopuolella. Oikeusapu tarkoittaa myös vapautusta oikeudenkäyntimaksuista (oikeusapulain 7 §).

Lain mukaan oikeusapua voivat saada: 1. Slovenian kansalaiset; 2. ulkomaalaiset, joille on myönnetty Sloveniassa pysyvä tai tilapäinen oleskelulupa, tai kansalaisuudettomat henkilöt, jotka oleskelevat laillisesti Sloveniassa; 3. muut ulkomaalaiset, joihin sovelletaan vastavuoroisuusperiaatetta tai jotka täyttävät Slovenian tasavaltaa sitovissa kansainvälisissä sopimuksissa määritetyt ehdot, jos kyseessä on jokin näissä sopimuksissa esitetyistä tapauksista; 4. kansalaisjärjestöt ja voittoa tavoittelemattomat yleishyödylliset järjestöt, jotka on kirjattu asiaankuuluvaan rekisteriin voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti, jos kyseessä on riita-asia, joka koskee yleishyödyllisten toimien hoitamista tai sellaisten toimien hoitamista, joita varten kyseiset järjestöt on perustettu; 5. muut henkilöt, jotka lain tai Slovenian tasavaltaa sitovan kansainvälisen sopimuksen mukaan ovat oikeutettuja saamaan oikeusapua (oikeusapulain 10 §).

Oikeusapuun oikeutettu henkilö voi pyytää oikeusapua missä tahansa käsittelyn vaiheessa. Ennen kuin oikeusavun myöntämisestä tehdään päätös, hakijan taloudellinen tilanne sekä muut laissa määritellyt olosuhteet arvioidaan (oikeusapulain 11 §).

Asetuksen 46 artiklan mukaan oikeusapua annetaan kaikissa tapauksissa, joissa hakijan vaatimus perustuu 56 artiklaan ja liittyy vanhemman ja lapsen suhteesta johtuvaan velvollisuuteen elättää alle 21-vuotiasta henkilöä.

19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

Neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 51 artiklan täytäntöönpanemiseksi ei ole toteutettu toimenpiteitä.

Tämä verkkosivu on osa [Sinun Eurooppasi](#) -sivustoa.

[Anna palautetta](#) sisällön hyödyllisyydestä.

This webpage is part of an EU quality network

Päivitetty viimeksi: 29/07/2021

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.